

2. ULUSLARARASI 2ND INTERNATIONAL
ORTA DOĞU KONGRESİ MIDDLE EAST CONGRESS

(TASLAK VİZYON BELGESİ)

2. ULUSLARARASI ORTA DOĞU KONGRESİ

“Orta Doğu’da Değişim”

(7-9 Aralık 2011, Hatay)

1990’lı yıllarda Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle birlikte dünyada pek çok ülke bir değişim ve dönüşüm sürecine girmişse de Orta Doğu ülkelerinde benzer bir atmosferin oluşması için 2010’lu yılları beklemek gerekmiştir. Bu gecikmenin temel nedeni Batılı ülkelerin Bölge’ye dönük güvenlik merkezli politikaları olmuştur. Bölge ülkelerinde yoksulluğun derinleşmesi, isabetsiz eğitim politikaları, baskıcı ve dışlayıcı siyasi rejimler yanında, iletişim imkanlarının artması, mal, sermaye ve insan akışının hızlanması gibi küresel ve yerel siyasi koşulların olgunlaşması Orta Doğu’da da benzer bir değişim ve dönüşümü kaçınılmaz hale getirmiştir. Değişim rüzgarı Bölge ile ilgili belirsizlikleri derinleştirmiştir.

Orta Doğu’daki belirsizlikler bugün politika belirleme ve gelecek projeksiyonları yapma noktasında Bölge ile ilgili aktörleri zor durumda bırakmaktadır. Bu güçlüğü temel nedeni, Orta Doğu ile ilgili gelişmelerin çok aktörlü; sosyal, siyasi ve diplomatik bakımdan karmaşık etkileşimleri içeren yapısıdır. Bu nedenle, Bölge ile ilgili sağlıklı analizlerin yapılabilmesi ve sürdürülebilir politikaların belirlenebilmesi için Bölge ülkelerindeki sosyal ve siyasi dinamiklerin ve küresel uluslararası sistemin bu dinamikler üzerindeki etkisi mercek altına alınmalıdır.

Gelinen noktada, Orta Doğu ülkelerinde son dönemde uygulanan eğitim ve insani kalkınma programlarının yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Hızla artan genç nüfus için yeterli istihdam sağlanamaması Bölge ülkelerinde yoksulluğun derinleşmesine neden olmuştur. Artan iletişim imkanları ile birlikte kendilerini gelişmiş ülkeler ile mukayese etme imkanı bulan halklar içerden ya da dışarıdan gelecek yönlendirmelere açık hale gelmişlerdir. Gıda fiyatlarında son iki yılda görülen aşırı artış ise Orta Doğu’daki halk isyanları için bardağı taşıran son damla olmuştur.

Geride bıraktığımız otuz - kırk yıllık dönemde Orta Doğu ülkelerinde siyasi rejimler Bölge halklarının temel karakteristiklerinin, sömürge dönemi mirasının ve uluslararası başat güçlerin bölgeye dönük, özellikle güvenlik ve enerji politikalarının kesişim noktasında belirlenmiştir. Bu nedenle Bölge halklarının dünyadaki genel ekonomik ve sosyal dinamizmin gerisinde kalmışlardır.

www.hatay.gov.tr

www.mku.edu.tr

www.tasam.org

www.orsam.org.tr

www.oae.marmara.edu.tr

2. ULUSLARARASI 2ND INTERNATIONAL
ORTA DOĞU KONGRESİ MIDDLE EAST CONGRESS

Bu durum rejimler ile halklar arasındaki uçurumun derinleşmesine neden olmuş, yönetimler çözümlenmesi imkansız bir siyasi meşruiyet sorunu ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu noktada da, İnternet erişimi halkların kendilerini Batılı demokrasiler ile karşılaştırmalarına imkan vermiş ve mevcut rejimlerin sürdürülebilirliğini ortadan kaldırmıştır. İsyân ve devrim hareketleri ile daha iyi bir yaşam standardı yakalayabileceklerini düşünen kitlelerin kontrol edilebilmesi güçleşmiş ve dış dinamiklerin de etkisiyle değişimin yolu açılmıştır. Siyasi olarak soğuk savaş bakiyesi rejimlerin Bölge dinamikleri ile uluslararası güçlerin Bölge politikaları arasında anlamlı bir denge kurmakta zorlanmaları değişimi kaçınılmaz hale getirmiştir.

Küresel siyaset açısından bakıldığında ise Orta Doğu'nun jeostratejik önemi ve sahip olduğu enerji kaynakları Bölgenin küresel güçler için sürekli bir doğrudan müdahale alanı olarak kalmasına neden olmuştur. 2008 yılında küresel ekonominin derin bir kriz dönemine girmesi ise, Bölge'nin yeni pazar ve yatırım imkanları ile bir açılım alanı haline gelmesine neden olmuştur. Bölge'nin İslam Dünyası için taşıdığı sembolik ve merkezi önem nedeniyle jeokültürel ve küresel stratejik hesaplar daha karmaşık bir hal almıştır. Şu an itibariyle, küresel güçlerin Bölge'yi kendi çıkarları doğrultusunda biçimlendirme adına var güçleri ile çabaladıklarını söylemeye bile gerek yoktur. Ancak, Bölge'de yaşanması muhtemel değişikliklerin küresel uluslararası sistemi etkileme kapasitesine sahip olduğunu da söylememiz gerekmektedir.

Bu nedenle, Bölge ülkelerinin sağlıklı ve sürdürülebilir politikalar ve stratejiler geliştirebilmeleri için aşağıdaki soruların iyi cevaplandırılması gerekmektedir:

Bölge ülkeleri için özgün ve sürdürülebilir eğitim ve kalkınma politikaları geliştirilebilmesi için nasıl bir yol izlenmelidir? Mevcut eğitim politikalarının temel eksiklikleri nelerdir? İstihdam sorununa kapsamlı ve acil bir çözüm getirilebilmesi için ne tür önlemler alınmalıdır? Örneğin mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesinin, teknoloji, gıda ve tarım politikalarının gözden geçirilmesinin bu noktadaki önemi nedir?

İletişim imkanlarının had safhaya eriştiği günümüzde Ortadoğu ülkelerinin kamu yönetimi ve meşruiyetin sürdürülebilirliği bağlamında almaları gereken önlemler nelerdir?

Mevcut durumda Bölge ülkelerinin dışa açılmaları kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu dönemdeki ekonomi politik kararların mümkün olduğunca Bölge ülkelerinin, halklarının lehine çevrilmesi ve bölge içi bütünleşme imkanlarının geliştirilmesi için ne gibi önlemler alınmalıdır? Dünya ana kıtasında merkezi bir yer işgal eden Bölge'nin dışa açılması ekonomik, sosyal ve siyasi bakımdan daha geniş entegrasyonları peşinden getirebilir mi?

www.hatay.gov.tr

www.mku.edu.tr

www.tasam.org

www.orsam.org.tr

oae.marmara.edu.tr

2. ULUSLARARASI 2ND INTERNATIONAL
ORTA DOĞU KONGRESİ MIDDLE EAST CONGRESS

“2. Uluslararası Orta Doğu Kongresi” bu ve benzeri sorulara anlamlı, özgün cevaplar bulmayı ve bölge ülkeleri arasında etkileşime kardeşlik ve eşitlik temelinde katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Kongre'nin ikinci toplantısının yine Hatay'da düzenlenmesi şehrin kimliği itibari ile tüm dünya için önemli bir mesajdır. “Çeşitlilik içinde birlik, zenginlik ve medeniyet” ilkesini yüzyıllar önce hayata geçirmiş bir model şehir olarak Hatay bölge için referans bir değerdir.

Ana Tema

“Orta Doğu'da Değişim”

Alt Temalar

- Orta Doğu'da Değişimin Sosyolojik Temelleri
- Orta Doğu'da Dönüşümün Siyasi Parametreleri
- Uluslararası Aktörlerin Dönüşüm Üzerindeki Etkileri
- Göç ve Mülteci Sorunu

www.hatay.gov.tr

www.mku.edu.tr

www.tasam.org

www.orsam.org.tr

oae.marmara.edu.tr